

Šimon Rychlík

Bud' / budiž

oponentský posudek diplomové práce

Ateliér Intermédia 3

Praktickou část diplomové práce Šimona Rychlíka tvoří interaktivní jednokanálová projekce dynamicky generovaného obrazu, jehož proměny aktivuje hlas diváka. Jeho intenzita a modulace se stávají nástrojem ke zhmotňování různých podob lidské tváře vystupující z nestabilního mračna světelných bodů. Obraz Boha, k němuž diplomant odkazuje ve své teoretické obhajobě, se neopírá o tradiční ikonografii, ale vzniká jako statistický antropomorfní objekt. Divák není postaven před hotový obraz Boha, ale je uveden do situace, v níž se musí podílet na jeho vzniku. Aby se obraz objevil, musí vynaložit přímo fyzické úsilí. A aby nezmizel, musí v něm pokračovat. Instalace tak neukazuje pouze ztrátu víry, ale rekonstruuje vyčerpávající mechanismus jejího udržování: Boží přítomnost se zde stává něčím, co je třeba stále znovu produkovat, potvrzovat a zachraňovat.

Text obhajoby se z větší části věnuje významovému poli či kontextu vzniku díla. Ten je z mého pohledu silný, nejspíš i díky nefiltrované autobiografičnosti. Témata dekonverze, vztahové odezvy, rituálu a Boha jako projekce, která lze vnímat a reflektovat čistě akademicky, prožíval Šimon v první osobě a adekvátním způsobem se k nim také staví ve své obhajobě. Možné teoretické mezery nahrazuje barvitým líčením situací a vlastních duševních procesů, namnoze dosti bolestivých. Pasáž o duchovním boji, glosolálii, dědičném hříchu nebo tlaku na evangelizaci je zhuštěným exkurzem do formativního prostředí charismatického hnutí, ačkoli místy mi z textu nebylo zcela jasné, do jaké míry jde o obecný popis a do jaké míry o subjektivní zpětné hodnocení.

V instalaci se setkávají dva odlišné typy technologie. StyleGAN2 je nástroj umělé inteligence, který dokáže vytvářet nové, neexistující lidské tváře na základě předchozího tréninku na velkém množství obrazových dat. V případě této práce byly do modelu zpětně zakódovány podoby několika skutečných lidí a síť vypočítává přechody mezi těmito tvářemi. Výsledná tvář proto není portrétem jednotlivce, ale labilní „mezipodobou“. TouchDesigner pak prostřednictvím dvojice mikrofónů snímá zvuk v prostoru a podle jeho intenzity i frekvenčního spektra mění podobu projekce.

Během psaní tohoto textu finální podoba práce ještě neexistovala, diplomant se nicméně rozhodl ustoupit od původně plánovaného objektu, jenž měl sloužit jako projekční plocha. Viděl jsem tedy předběžnou podobu instalace, která pracuje jen se členitostí daného prostoru. Obraz si díky tomu uchovává efemélnost, podle mého názoru lépe korespondující s autorským záměrem než původně plánovaná varianta.

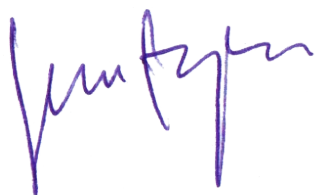
V souvislosti s diplomkou i uváděnými zdroji se mi vybavilo video Marka Wallingera *Threshold to the Kingdom*, které pomocí jednoduchých filmových prostředků – zpomaleného záznamu příletové haly a sakrální hudby – proměňuje banální akt průchodu letištními dveřmi v obraz přechodu, zaslíbení a vstupu do „království“.

Podobně jako v Šimonově instalaci zde nejde o přímé zobrazení náboženského motivu, ale o sakralizaci určitého technologického a institucionálního prostředí. U Wallingera lze samozřejmě tušit i politický či společenský kontext; motivy prahu – zvukového, územního i existenciálního – a vykoupení mi ale připadají překvapivě analogické.

Doporučuji diplomovou práci k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze 31. 5. 2026

Jan Šerých

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jan Šerých', with a stylized, cursive script.